

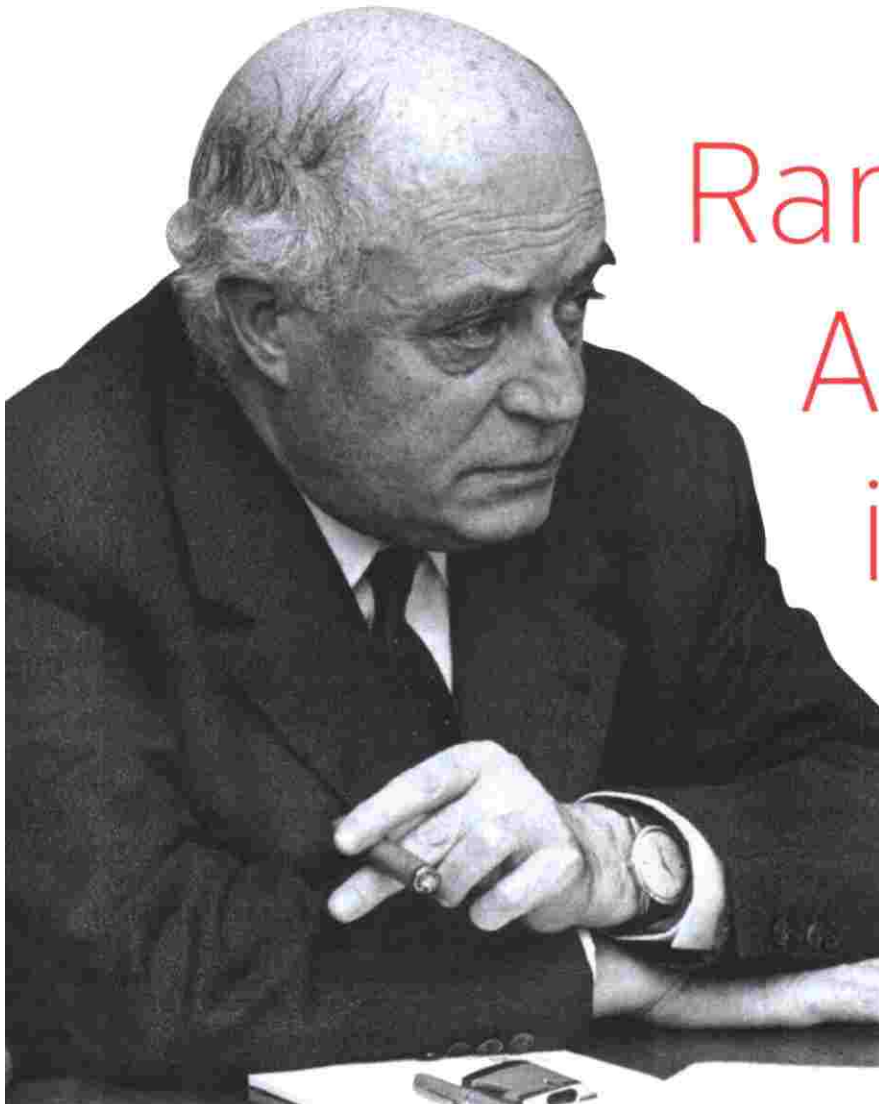

RECU LL DE PREMSA

Homenatge a Ramon Aramon i Serra en el centenari del seu naixement

Novembre – desembre del 2007

[Consulta El Butlletí de l'IEC](#)

Ramon Aramon i Serra

El «Diccionari» i altres publicacions

per Joan Martí i Castell

Ramon Aramon fou un editor i crític de primer ordre, i es dedicà especialment a aquesta tasca, en què excel·lí entre els millors dins de la romanística.

La seva formació es desenvolupà a la facultat de Filosofia i Lletres de Barcelona, als Estudis Universitaris Catalans, a la Universitat Complutense i al Centro de Estudios Históricos de Madrid i a les universitats de Berlín i de Leipzig.

Com a filòleg ens ha deixat edicions òptimes de textos medievals catalans i provençals, com les del *Curial e Güelfa* (1930-1933), les d'obres de Ramon Llull i Bernat Desclot, la de les *Novel·letes exemplars* (1934) o la del *Cançoner dels Masdovelles* (1938). En el VII Congrés Internacional de Lingüística Romànica, que se celebrà a Barcelona l'any 1953, hi presentà una ponència remarcable: «Les edicions de texts catalans medievals»; de la trobada nasqué la Federació Internacional d'Associacions d'Estudis Romànics, de la qual fou secretari. La Unió Acadèmica Internacional, de què fou vicepresident, membre del consell directiu i president

d'honor, li confià la direcció del *Corpus des troubadours*, que comptà amb la participació d'eminents estudiosos. Així mateix, és destacable la seva esplèndida *Bibliografia de la llengua i literatura catalana (1925-1934)*.

Aramon mantingué llaços estretíssims amb la romanística internacional, la qual cosa es reflectí directament en l'expansió del prestigi i l'interès de la llengua i la literatura catalanes i n'assegurà, malgrat les circumstàncies adverses, una relativa continuïtat en llur seu estudi.

«Estudis Romànics» i altres publicacions de l'Institut d'Estudis Catalans

Aramon tenia consciència que posar negre sobre blanc els resultats de les recerques era la millor manera de fer sobreviure l'Institut d'Estudis Catalans.

S'han complert cent anys del naixement de Ramon Aramon i Serra (1907-2000), secretari i mantenidor de l'Institut d'Estudis Catalans en temps difícils. (Foto: Barceló)

Al palau Dalmases, l'abril de 1971, Ramon Aramon aplaudeix després que Carola Fabra acaba de descobrir el retrat escultòric del seu pare, Pompeu Fabra, obra de Joaquim Ros. (Foto: Barceló)

Ramon Aramon amb Montserrat Martí i Bas al pis de la Gran Via, seu de l'Institut en temps de clandestinitat. (Foto: Montserrat Manent)

En l'àmbit de les publicacions, els objectius més eficaços i de major qualitat, els assolí a través d'una revista que ha esdevingut emblemàtica en la història de l'IEC: «Estudis Romànics». Una empresa que resisteix sense dificultats la comparació amb les de millor qualitat de la romanística.

Hi feren aportacions investigadors de la categoria de Paul Aebischer, Rudolf Brummer, Ernst Gamillscheg, Iorgu Iordan, Gerhard Rohlfs, Walther von Wartburg, etcètera. «Estudis Romànics» fou un oasi enmig del desert de la sorra que colgava la cultura i la ciència.

Agafat a l'atzar un volum, hi constatem la presència de les llengües següents: català, alemany, espanyol, portuguès, italià, francès i anglès; aquesta convivència lingüística hi és permanent i pràcticament tots aquests idiomes coincideixen en cadascun dels volums que en dirigí Aramon.

Vull remarcar la iniciativa que tingué de dedicar els números XII i XIII (Barcelona, 1963-1968 [1970]) a la memòria de Pompeu Fabra: *Estudis de lingüística i de filologia catalanes dedicats a la memòria de Pompeu Fabra en el centenari de la seva naixença*. Aramon en

féu el «Prefaci» (I, pàgs. XI-XVI), en què manifesta admiració i veneració pel Mestre i on es palesen les bones relacions personals que van tenir. Aramon dedica els volums a «l'estudiós que, amb una extraordinària sensibilitat lingüística i amb profunds coneixements científics, aconseguí de fer possible la recreació del català com a llengua literària i també com a llengua de cultura» (I, pàg. XV).

Amb «Estudis Romànics» la internacionalització de la recerca adquirí una solidesa impensable i facilità uns contactes que protagonitzà personalment Aramon, qui aprofitava la intervenció a la Unió Acadèmica Internacional i la participació als congressos de filologia i de lingüística per estrènyer els lligams amb el món lliure i avançat.

Juntament amb P. Bohigas i M. Coll i Alentorn, l'any 1946 creà la Societat Catalana d'Estudis Històrics com a filial de l'IEC, de la qual fou president. Fruits dels seus esforços foren el «Butlletí», «Treballs» i els «Estudis d'Història Medieval», que han restat com a testimoni de la investigació en història, art, arqueologia, llengua i literatura.

La segona edició del «Diccionari general de la llengua catalana» de Pompeu Fabra

Una de les obres més rellevants en l'àmbit de la codificació de la llengua que dirigí Aramon fou la segona edició del *Diccionari general de la llengua catalana*, que es publicà el setembre de 1954.

En l'«Advertiment» que hi escriví, hi subratlla la necessitat de poder disposar de l'estri lexicogràfic normatiu ja redactat; és a dir, hi defineix la segona edició com «una simple reimpressió de la primera, alliberada fins on ha estat possible de les errades que s'havien escapat en aquesta...» («Advertiment», dins Pompeu Fabra, *Diccionari general de la llengua catalana*. Segona edició. Barcelona, setembre de 1954, pàg. XIX). Però anà força més enllà. Hi ha modificacions substancials que afecten l'ortografia, com els canvis de *sofisme*, *odiern*, *hostiari* per les solucions correctes *sofisma*, *hodiern*, *ostiari* (pàg. XIX); alguns ja s'incorporaren en vida de Pompeu Fabra en la quarta edició de 1937 del *Diccionari ortogràfic*, com *tibar* per *tivar*, *gratuït* per *gratuit*, *fortuït* per *fortuit* (pàg. XIX); i, molts d'altres, Fabra els havia proposats abans de la seva mort l'any 1948, com, per exemple, *al·lot* per *atlot*, *destrossar* per *destroçar*, *leucòcit* per *leucocit*, *racó* per *recó*, l'imperatiu *vine* per *vina* (pàg. XIX). S'hi eliminaren algunes formes ortogràficament dobles, com ara *boscall/buscall*, *tranquilla/tranquil·la* (pàg. XX), que es redueixen a una sola de correcta: *buscall*, *tranquil·la*; en canvi, s'hi deixaren altres dobles, com *rere/rera*, *falcillot/falciot*, *cervo* al costat de *cérvol* (pàg. XX): Aramon hi afirma que l'ús literari s'encarregarà de la reducció a una sola unitat, tot demostrant que, en el seu sentit de la llengua, no hi havia cap infravaloració de l'ús real. Es marquen com a castellanismes lemes com *cabdill*, *oient*, *feligrès*, *mudèjar* (en lloc de *mudèixar*) (pàg. XX). Altres canvis afecten la morfologia, com, per exemple, *croat* –a per l'invariable *croata*; *immesurable* per *immensurable*; *ucraïnès* per *ucrainià* (pàg. XIX). S'hi suprimeixen alguns mots i se n'admeten de nous, com *pirinenc*, *pòtol* (pàg. XIX); i es modifiquen algunes definicions.

L'obra es tanca amb un «Suplement» (pàg. 1759), en què es recull una llista de termes acceptats per la Secció Filològica després de la mort de Pompeu Fabra, entre els quals, *aladre* 'arada', *amaluc* 'maluc', *ancestral* 'avial', *avanter* 'dels individus d'un grup, el que va davant', *bístia* 'bèstia, especialment la de càrrega', *coa* 'cua', *colp* 'cop', *cussa* 'gossa', *denou* 'dinou', *desset* 'disset', *devuit* 'divuit', *enganar* 'enganyar', *faena* 'feina', *llivell* 'nivell', *qualcú* 'algú', etcètera (pàg. 1759).

En aquestes formes complementàries es palesa una sensibilitat generosa envers la variació. Finalment, hi ha una llista de fe d'errades, que corregeix uns quants errors detectats (pàgs. 1760-1761).

La decisió de fer la segona edició del *Diccionari*, ultra les raons científiques i lexicogràfiques, tenia també una explicació institucional. Aramon volia que l'obra de Fabra es vinculés encara més directament a l'IEC. Entenia que aquest havia d'actuar com l'única autoritat lingüística.

No es podria valorar adequadament la tasca de la segona edició del *Diccionari* si no la contextualitzàvem històricament. En dos sentits principals: 1. Per raons diferents, es repeteix la impossibilitat de poder endegar el diccionari de l'IEC, que ja s'havia deixat de banda en decidir fer la primera edició del *Diccionari general*, de necessitat social peremptòria; ara era la situació política que n'impedia el projecte. 2. La dispersió obligada per l'ostracisme de Fabra i de Coromines, entre d'altres, obstaculitzà el treball en equip. Molts reculls de notes lexicogràfiques de Fabra es perderen enmig de les persecucions de què fou objecte.

López Llausàs, l'editor, també exiliat, decidí no deixar passar l'any 1954 per fer pública la segona edició del *Diccionari*, que quedava lligada a l'IEC mitjançant el «Prefaci» que signà C. Riba en tant que president de la Secció Filològica (pàgs. XI-XVIII), que segueix al de Pompeu Fabra de la primera edició, que s'hi reproduïx mutilat, i que precedeix a l'esmentat «Advertiment» d'Aramon, qui signà com a membre de l'IEC (pàgs. XIX-XX). Aquesta segona edició fou acollida socialment com el diccionari acadèmic de l'IEC.

Més enllà de les polèmiques personals en circumstàncies tan hostils, allò que no poden dir ni Riba ni Aramon és la intervenció dels qui no foren col·laboradors de l'obra, sinó servidors de les tises feixistes, que havien de podar allò que trobaven intolerable. Victòria Alzina s'hi refereix en un article de 1990.

A l'entrada «català –ana» de la primera edició, Fabra hi escriví dos exemples: *El poble català*. *La nació catalana* (pàg. 360); a la segona s'eliminaren tots dos (pàg. 356). Al lema «nacionalista», a la primera edició hi ha els exemples: *Els nacionalistes catalans* i *Doctrines nacionalistes* (pàg. 1183); a la segona en resta un de sol: *Doctrines nacionalistes* (pàg. 1185).

La SF, quan el context sociopolític ho permeté, s'afanyà a recobrar bona part d'allò que s'havia eliminat. En el Ple del 21 de desembre de 1989 prengué l'acord de la «Reincorporació al *Diccionari general de la llengua catalana* de les supressions atribuïbles a la censura»;

els casos de restitució estan recollits a «Documents de la Secció Filològica I», Institut d'Estudis Catalans, «Biblioteca Filològica, XIX», Barcelona, 1990, pàgs. 73-75. A part dels exemples que he esmentat, se'n recuperen d'altres com *Acoblar totes les forces nacionalistes* («acoblar»), *Ens havem afiliat al partit nacionalista* («afiliar»), *Primer congrés internacional de la llengua catalana. Segon congrés de metges de llengua catalana* («congrés»), *Un país independent* («independent»), *Catalunya és la pàtria dels catalans* («pàtria»), *Seguir (les doctrines de) Karl Marx* («seguir»). I es retornen solucions originals que havien estat escapçades: *Un govern monàrquic, republicà*, s'havia reduït a *Un govern monàrquic* («govern»), *Una manifestació republicana recorregué els carrers principals de la ciutat*, s'havia reduït a *Una manifestació recorregué...* («manifestació»), *Un diari òrgan del partit republicà* s'havia reduït a *Un diari òrgan del partit* («òrgan»).

Aramon, qui hagué de suportar la segada de mots i d'idees, pogué rescabalar-se de la ignomínia, l'any 1989, com a membre actiu de la SF a les reunions dels plens de la qual assistia regularment, i protagonitzar el restabliment d'allò que havia estat circumstancialment furat.

Ramon Aramon, la salvació de l'Institut d'Estudis Catalans

Les institucions, per dignes i per tradicionals que siguin, no subsisteixen mai per si mateixes ni mai no podem assegurar que tenen garantida del tot llur continuïtat, encara que s'hagin consolidat per llur transcendència, per llurs obres, per la categoria de llurs components.

L'IEC es fundà l'any 1907. Ramon Aramon i Serra nasqué l'any 1907: Tot un presagi, una premonició. Dues llavors, l'una institucional i l'altra personal, que brotaren ensems i que havien de convergir en una fusió esponentosa.

Solament hi ha una explicació per a entendre com ha estat possible que l'IEC hagi pogut subsistir des de la seva creació sense la desaparició que es proposaren Primo de Rivera, primer, i Franco, després: la decisió insubornable a resistir d'homes com Ramon Aramon. Hi hagué períodes llargs de vida precària, però mai no s'aturaren els batecs de l'IEC, gràcies als qui s'havien compromès a treballar-hi pels principis fundacionals. L'IEC va tenir sempre al capdavant Ramon Aramon, en conjuntures diverses, sense renunciar ni un bri als objectius que han justificat i que encara avui justifiquen la institució. Hi exercí de secretari general des de l'any del seu ingrés, l'1 de maig de 1942, fins al

1989, i de secretari honorari des de 1989, fins que ens deixà, l'any 2000. Amb una dedicació i una capacitat insòlites per a esquivar els obstacles, fou el pilar sobre el qual recolzava l'IEC en els anys més durs del franquisme. Pompeu Fabra descobrí de seguida la preparació d'Aramon i el reclamà com a tècnic de les Oficines Lexicogràfiques de la SF, on estigué braç a braç amb Joan Coromines. Puig i Cadafalch el proposà com a secretari general de l'IEC, quan en fou elegit membre, i se'l designà per al càrrec per unanimitat.

Aramon s'identificà tant amb l'IEC, que n'esdevingué la personificació: ell fou l'IEC, tant com l'IEC era sobretot ell. No vull dir solament que no se'n pugui parlar sense parlar ensems de Ramon Aramon; és que segurament ja no n'hauríem parlat mai més, si no l'hagués salvat de l'anorreament.

El caràcter peculiar, murri, diplomàtic d'Aramon li permeté una resistència pacífica i pacient, que esquivava l'opressió, que vorejava hàbilment la censura. Era convincent i imprevisible, per la qual cosa, també desconcertant. El seu tarannà encobria, tanmateix, el risc personal que acceptava de córrer; no donava cap importància a la seva valentia; actuava amb una naturalitat aparent que deixava perplex; aconseguia impossibles, gràcies a una flegma no britànica, sinó germànica.

Ramon Aramon nasqué i visqué amb l'IEC, i hi deixà fins el darrer respir de la seva vida d'estudis. L'IEC avui és gràcies a ell.

Ramon Aramon i Serra, l'home, l'estudis defensor de causes nobles aparentment perdudes; tossut, enter.

Les seves raons polítiques i científiques, les defensava amb ponderació i serenitat, cosa que no li llevà convicció ni contundència. Somreia francament; és la imatge que més fàcilment em ve a la memòria: el rostre amable, la mirada plena de sinceritat, sornegueria, vivacitat; intermitentment, a la mà o a la boca, el toscà, immancable com el barret quan era al carrer.

Aramon fou l'única persona que estigué totes les hores del dia al peu del canó de la institució i coneixia més que ningú què convenia en cada moment, què era possible i necessari, al marge que hom estigués o no d'acord amb les seves opinions i decisions.

Ramon Aramon i Serra nasqué amb l'IEC i a l'IEC dedicà tota la vida. Però no debades, perquè és per ell que ha sobreviscut; és per ell que l'obra de redreçament de la llengua catalana que s'inicià en la primera meitat del segle passat es pogué salvar i mantenir fins als nostres dies. Sense el lliurament sense condicions de Ramon Aramon, la reculada hauria estat tan gran, que hauria esdevingut fatalment irreversible.

Cultura | IEC

Ramon Aramon, l'home que va salvar el IEC

Homenatge en el seu centenari. En una fotografia de l'any 1947, es veu Ramon Aramon i Serra assegut en un escriptori del petit pis de la Gran Via de Barcelona on, durant els pitjors anys del franquisme, l'Institut d'Estudis Catalans tingué el centre d'operacions.

Ben vestit, amb americana i corbata, Aramon està inclinat sobre un escriptori, i tot al seu voltant és ple de munts de papers, llibres, patracols i carpetes. Algú podria pensar que el filòleg està acorralat; certament, s'hauria pogut considerar que hi estava. Era la immediata postguerra; la persecució del franquisme contra tot allò que fos català o catalanista havia arribat al punt màxim, i Ramon Aramon estava al capdavant d'una de les institucions més importants i emblemàtiques de la cultura catalana: l'Institut d'Estudis Catalans. Estava acorralat. A ell, però, no li devia fer res: era la seva decisió de patriota, era el seu deure d'intel·lectual català. Si un s'hi fixa bé, a la fotografia es pot veure que Aramon somriu.

Nascut a Barcelona l'any 1907, Ramon Aramon i Serra va ingressar com a membre numerari al IEC l'any 1942, quan l'Institut tot just començava a reprendre l'activitat després de l'aturada brutal provocada per la fi de la guerra. El mateix any del seu ingrés, Aramon ja es convertí en secretari general de l'entitat, una posició que no abandonà fins el 1989, quan en va ser nomenat secretari general honorari. Per a celebrar el centenari del seu naixement, el IEC ha decidit enguany de dedicar-li un

cicle de jornades de conferències, “per honorar l’home al qual deu la seva supervivència”.

La feina dels anys més foscos.

Josep Massot i Muntaner fou l’encarregat, en una conferència pronunciada ara fa dues setmanes, d’explicar l’aspecte més important de la trajectòria d’Aramon: el seu paper com a secretari general del IEC. Per a Massot, no és exagerat d’afirmar, com diu el programa de presentació de les jornades, que Aramon salvà l’Institut, perquè ell va ser “el responsable de reconstruir-lo quan gairebé no en quedava res i, a més, ho hagué de fer en uns temps en què la reconstrucció s’havia de dur a terme des de la clandestinitat”.

Aramon va ser secretari general durant una època en què, qui exercia aquest càrrec, era el responsable de desenvolupar-ho quasi tot. Segons Massot, “Aramon hagué de sacrificar la possibilitat de fer molta feina personal”, a causa del IEC. D’ell depenien tant les qüestions logístiques com intel·lectuals. S’encarregava directament de la projecció internacional de l’entitat, cosa que l’obligava a assistir a reunions i a congressos que es feien a l’estranger. També havia de cercar les ajudes econòmiques necessàries per a dur endavant les publicacions del IEC, que llavors eren la seva tasca més rellevant, ja que l’entitat tenia prohibit d’organitzar cap mena d’activitat pública. Una altra faceta d’Aramon va ser la continuació dels Estudis Universitaris Catalans, que, en aquella època, quan la literatura i la llengua catalanes eren quasi del tot bandejades de les universitats, acomplia una funció imprescindible.

El caràcter vital, decidit i molt actiu d’Aramon, que de vegades el duia a topar amb aquells amb qui no compartia idees o actituds, fou certament molt necessari per a poder dur endavant una feina tan vasta, conclou Massot.

El caràcter vital, decidit i molt actiu d’Aramon fou molt necessari per a poder dur a terme una feina tan vasta

Aramon s’havia d’encarregar tant de les qüestions logístiques com de les intel·lectuals de l’Institut

Home de món, intel·lectual exigent.

Albert Jané, professor i corrector de català, va conèixer Ramon Aramon l’any 1959, quan la repressió política del règim no havia començat a aflixar gens ni mica. Jané assistia a les classes de català organitzades al voltant de Joan Triadú. Un dia, Aramon va aparèixer en una d’aquestes reunions. El motiu de la seva visita, diu Jané, “era que volia explicar-nos els riscos d’allò que fèiem”. Home de conviccions però també home de seny, Aramon els va explicar, a Jané i a tota la colla de futurs professors de català, que calia ser valents però no imprudents, tot i que els va assegurar, també, que podien estar relativament tranquils perquè, fins llavors, no s’havia esdevingut mai res de greu. Segons Jané, l’actitud d’Aramon queda definida en una frase que Triadú solia repetir amb insistència: “Cal encoratjar els tímids i moderar els audaços.”

Per a Albert Jané, personalment, Aramon era un home *charmant*, un home de món “que, a banda de la seva dimensió de gran intel·lectual, tenia també una dimensió social, que feia que, en el tracte personal, fos molt obert i cordial”. Si de vegades podia resultar una mica dur, o bé massa exigent, era perquè estava molt preocupat a mantenir el prestigi del IEC. En certa manera patia, segons que explica Jané, “perquè els joves que hi ingressàvem no teníem una formació prou sòlida”. És a dir: si Aramon tenia una certa fama d’èsser un home que ho volia tenir tot perfectament en ordre i controlat, no era per cap mena de vanitat personal, segons diu Jané, ni per cap excés de zel ni de personalisme, sinó perquè no volia que el nivell del IEC decaigués.

Com si no passés res (quan tot passava).

Per a Joan Martí, actual president de la Secció Filològica del IEC, els aspectes destacables de la tasca de Ramon Aramon com a filòleg són moltes i diverses. “Cal remarcar”, diu Martí, “la importància que tingué la direcció de la revista *Estudis Romànics*, que s’arribà a convertir en un referent per a la romanística internacional”. A més, la revista tenia una altra utilitat: era la prova fefaent que, fins i tot en unes circumstàncies tan adverses com les del franquisme, el IEC persistia. Una altra feina molt rellevant d’Aramon fou la segona edició que va preparar, l’any 1954, del Diccionari Pompeu Fabra, una segona edició que, si bé fou inevitablement censurada, representava la continuïtat històrica, evitava que l’obra de Fabra es convertís en una simple relíquia.

Martí també assenyala que Aramon fou “un filòleg en el sentit més ple de la paraula”, i en destaca les qualitats com a editor de textos. Una altra de les tasques de primer ordre que va desenvolupar fou la de principal assessor lingüístic de la Gran Enciclopèdia Catalana.

En l’aspecte més purament personal, Martí, que el va tenir de professor oficiós, defineix Aramon com “un home molt de tertúlia, que per culpa de les circumstàncies de l’època vivia en un aïllament amarg, la qual cosa feia que es prenguess les reunions i trobades amb gent més jove que ell com una teràpia contra el fet de no haver pogut exercir mai de professor”. Aramon, diu Martí, era un home molt pacient, que durant molt temps ho va suportar tot en canvi de res. I que, si va ser capaç de treballar tant, amb tant rigor i tanta diligència, fou gràcies a una actitud, deliberada, que el duia a comportar-se “com si no passés res, encara que era perfectament conscient de tot allò que passava.”

Pere Antoni Pons

El senyor Aramon

IEC | diumenge, 2 de desembre de 2007 | 17:46h

Doctor en Filologia Catalana, i Secretari General de l'IEC durant el llarg període entre 1942 i 1989, Ramon Aramon i Serra compleix el centenari del seu naixement el mateix any que l'Institut d'Estudis Catalans, com si d'una premonició s'hagués tractat.

Amb aquest motiu, el novembre d'enguany s'han organitzat tres jornades acadèmiques en les que Jordi Carbonell, Josep Massot i Muntaner, Oriol Casassas, Joan Martí i Castell, Albert Jané, Max Cahner, Germà Colon, Joaquim Molas, Anscari M. Mundó i Madeline Caviness, analitzen la relació d'Aramon amb l'IEC, amb la filologia i amb la seva actuació cívica dins i fora de la institució.

Ramon Aramon i Serra, el senyor Aramon que han conegut desenes i desenes d'estudiants, acadèmics, investigadors i d'erudits, representa millor que ningú la imatge del catalanisme institucional en la clandestinitat, en la resistència al franquisme no exempta d'entusiasme ni de tensions; la imatge de la complexitat de la vida cultural de la Catalunya de la postguerra, des dels anys de la duresa inexorable del franquisme prepotent i triomfant fins els dies de la transició i els de la recuperació de les institucions d'autogovern. És un llarg període de la història cultural i política de Catalunya. Són gairebé cinquanta anys els que Aramon va dirigir i encaminar els destins de l'IEC, més de la meitat dels quals van transcorre en l'estricta privadesa primer, en la relativa i arbitrària tolerància més tard, i en la reivindicativa i perllongada transició institucional els darrers anys. Finalment, Aramon va poder viure un IEC reviscolat amb dotacions pressupostàries procedents dels pressupostos públics, reinstal·lat a la seu de la Casa de Convalescència de l'Antic Hospital de la Santa Creu, i va presenciar el procés de canvi necessari per al desenvolupament de l'acadèmia nacional de Catalunya.

Una vida cultural submergida en la clandestinitat i en la resistència és poc grata i es troba permanentment condicionada per les circumstàncies i situacions difícils. La imatge de l'acadèmic resistent és difícilment entesa per les generacions que han viscut en la relativa o en la plena normalitat cultural. Les situacions que el senyor Aramon va haver d'afrontar són les que condicionen tota una vida i una manera de fer, i, per això, no sempre s'ha entès aquella actitud extrema del guardià de l'ortodòxia i de la norma, com va comentar un dels participants de les Jornades.

Aquesta és la faceta més coneguda del senyor Aramon. I va ser, certament, així. Però també existeix el jove filòleg que, alhora, és músic i compositor de sardanes. I l'acadèmic de prestigi que arriba a la vicepresidència de la Unió Acadèmica Internacional, aconseguint el ple suport en favor de l'IEC quan més amenaçat estava d'extinció per via de decret totalitari. Existeix el filòleg amb una obra de gruix molt considerable dispersa en centenars de publicacions d'arreu del món de la romanística. I també existeix la imatge d'un senyor que tenia un punt de murri i molt de docta ironia i d'esperit de bon vivant, amb el caliquenyo a la mà o a la comissura del llavi.

El vaig conèixer quan era una estudiant de segon de carrera perquè, juntament amb Lluís Jou, vam guanyar un dels premis de l'IEC, el Ramon d'Alòs-Moner de Bibliografia Catalana amb un treball sobre Emerència Roig Raventós. Era el 1974, i la festa del lliurament de premis es va fer amb una relativa discreció a l'antic local d'Omnium Cultural on, entre altres premiats, hi havia el poeta Pere Gimferrer amb el seu estudi sobre la poesia de J.V.Foix, i el jove científic Salvador Alegret, actual vicepresident de l'IEC. El lliurament del premi havia estat simbòlic perquè dies més tard Aramon ens va citar a en Jou i a mi per fer-lo efectiu, i el primer que va preguntar va ser què en fariem, dels diners. Tot lamentant la precarietat econòmica de l'IEC, ens va començar a reinvertir el petit capital que havíem guanyat en llibres. No sé exactament en què es van gastar, però la col·lecció de *Els Nostres Clàssics* en la que ell havia col·laborat la vam iniciar si fa no fa aquella temporada. El consell del senyor Aramon no va ser del tot desatès...

El Marge Llarg, L'Eco de Sitges 30 de novembre de 2007

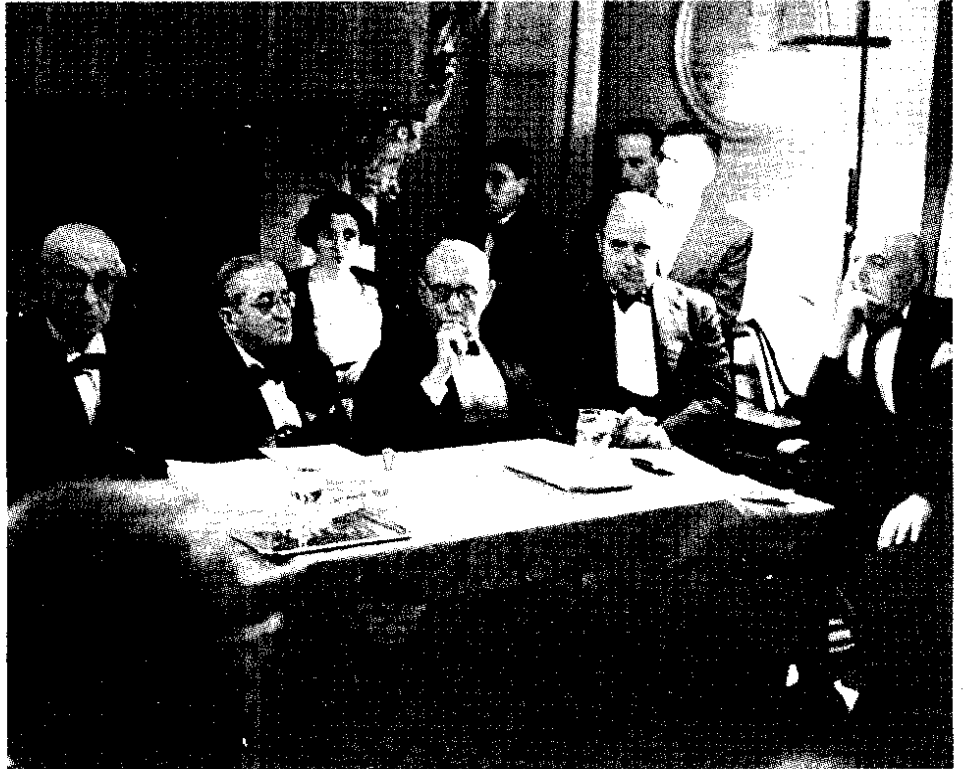
la contra | RAÛL MAIGÍ

El salvador de l'acadèmia catalana

L'IEC ret homenatge a Ramon Aramon, que va revifar l'entitat en la penosa postguerra

A Ramon Aramon se li repetia insistentment un malson: nedava en una platja quan, de sobte, apareixia Franco en un vaixell i el dictador l'ofegava enfonsant-li el cap a l'aigua amb la mà. Aramon no devia ser l'únic intel·lectual català que patia trastorns com aquest en la immediata postguerra. Jordi Carbonell, membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), recordava ahir aquesta anècdota en l'inici de les jornades en homenatge al que va ser ànima i motor de l'IEC en els seus moments més crítics: quan havia deixat d'existir.

L'IEC no va registrar cap moviment entre el gener de 1939 i el 17 d'abril de 1942, data en què es va produir la reunió clandestina que significava la represa de l'activitat. L'acta original d'aquella trobada històrica es pot veure a l'exposició del centenari de la institució, a la seu del carrer del Carme 47 de Barcelona. Un informe del 5 de juliol de 1940 de la Diputació deixava clara la «natural extinció» de l'ens, a banda que alertava que no convenia esperar cap iniciativa similar a excepció que es regís sota l'inefable «*espíritu nacional*». En aquest context en què tot el que feia olor de català era perseguit i anorreat, tres membres, tres!, de l'IEC es van conjurar per ressuscitar l'entitat, amb el benentès que les autoritats espanyoles havien «oblidat» el decret de dissolució de l'ens. El trident el formaven Josep Puig i Cadafalch, un dels fundadors de la institució; Eduard Fontserè, membre de la secció de ciències; i Josep M. López-Picó, membre de la Secció Filològica. El quart era Jaume Massó, membre de la secció històrico-arqueològica, que no hi va poder assistir per motius de salut. I encara n'hi havia un altre, que no era membre de l'entitat: Ramon Aramon i Serra, que va actuar com a secretari de la reunió. «Aquest document –deia ahir Carbonell en referència a l'acta– no es pot llegir sense que un calfred et recorri l'espina.» Aramon ingressaria a l'acadèmia com a membre numerari dues setmanes més tard, l'1 de maig de 1942, el mateix dia que ho van fer també, per exemple, Jordi

Festa de Sant Jordi de 1952. D'esquerra a dreta, en primer terme: Puig i Cadafalch, Carles Riba, Eduard Fontserè, Ramon Aramon i Josep Maria de Sagarra. / ARXIU IEC

Rubió i Balaguer, Joaquim Folch i Torres i Josep M. de Sagarra. Aniquilada tota forma de cultura catalana pel règim feixista, aquells homes van realitzar una gesta heroica de patriotisme gràcies a la qual avui es pot celebrar el centenari tant de l'IEC com de la Biblioteca de Catalunya. Aramon va néixer precisament el mateix any que aquestes institucions, el 1907, i ara l'acadèmia l'homenatja en el seu centenari (va morir l'any 2000) com l'home que va fer possible la supervivència de la institució. Amb grans renúncies personals, Aramon va dedicar tota una vida a l'IEC, on va exercir múltiples funcions, i va ser-ne el secretari general des de 1942 fins que es va jubilar, el 1989. Estava dotat per a la música. Tocava el piano i també havia compost sardanes. Va estudiar filosofia i lletres, es va abocar a la filologia (va ser col·laborador de Pompeu Fabra) i va exercir una àmplia activitat científica i didàctica. Va fer reviure els Estudis Uni-

versitaris Catalans, va ser fundador i president de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, filial de l'Institut, i també va crear la revista *Estudis Romànics*.

El vicepresident del govern, Josep-Lluís Carod-Rovira, va lloar ahir la «tasca de reconstrucció» que va exercir Aramon, i va subratllar que l'IEC és «la millor demostració de l'existència de la cultura catalana independent de qualsevol altra».

Els actes d'homenatge continuaran dimecres vinent amb una jornada que vincula Aramon i la filosofia, en la qual intervindran Joan Martí, president de la Secció Filològica; Albert Jané, Antoni M. Badia i Margarit i Germà Colón. La tercera i última sessió serà l'11 de desembre i abordarà la vessant cívica d'Aramon, amb intervencions de la seva filla, Núria Aramon, Joaquim Molas i Anscari Manuel Mundó, de la secció històrico-arqueològica, i Madeline Caviness, presidenta honorària de la Unió Acadèmica Internacional.

HOMENATGE**L'IEC recorda la
figura de Ramon
Aramon**

Ramon Aramon i Serra (1907-2000), secretari general de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) durant prop de 50 anys, va rebre ahir el primer d'una sèrie d'homenatges que li dedica la institució, en un acte que va comptar amb la presència del vicepresident del govern, Josep-Lluís Carod-Rovira, i del president de l'IEC, Salvador Giner. Jordi Carbonell, Josep Massot i Muntaner i Oriol Casassas van fer els parlaments de la jornada. El centenari de l'IEC coincideix amb el centenari del naixement d'Aramon i Serra.

Carod dice que el IEC "es la mejor demostración" de la existencia de la cultura catalana como "instancia independiente"

El vicepresidente de la Generalitat, Josep Lluís Carod-Rovira, subrayó hoy que el Institut d'Estudis Catalans (IEC) "es la mejor demostración de la existencia de la cultura catalana como instancia independiente de cualquier otra", y aseguró que se ha visto también en la Feria del Libro de Frankfurt.

Definió el IEC, que este año celebra su centenario, como "un espacio de soberanía en sí mismo", y defendió las iniciativas de la entidad para sobrevivir a los años de la dictadura franquista.

En una jornada de homenaje al ex secretario del IEC Ramon Aramon, destacó el impulso de Aramon a la reconstrucción del IEC, una institución que se mantuvo sin actividad durante tres años, de 1939 a 1942, dado el desenlace de la Guerra Civil española.

El miembro de la Sección Filológica del Institut Jordi Carbonell explicó el proceso de vuelta a la actividad del IEC entre 1942 y 1944, y enfatizó la búsqueda de patrocinadores de Aramon para las publicaciones que servían al IEC durante la dictadura, junto con lo que recaudaba el propio organismo de la Benéfica Minerva. "Era especialista en estirar americanas", se autodefinía Aramon, según Carbonell.

También intervino el miembro de la Sección Histórico-Arqueológica Josep Massot, que señaló la colaboración del ex secretario del IEC con la Gran Enciclopèdia Catalana, tanto con la escritura de artículos como a través del asesoramiento lingüístico.

El miembro de la Sección de Ciencias Biológicas del IEC Oriol Casassas trató sobre la colaboración de Aramon con varias obras científicas, y, como el resto de ponentes,

mostró su gratitud por el trabajo del ex secretario por el mantenimiento de la cultura catalana en los años de dictadura franquista.

El acto forma parte de los programados para celebrar el centenario del Institut d'Estudis Catalans. La mesa de ponentes la encabezó Carod, junto al presidente del IEC, Salvador Giner, y el vicepresidente y presidente de la comisión del centenario de la entidad, Antoni Riera.

Entre los asistentes se encontraban Núria, Carme y Jordi Aramon, las hijas y el hijo del ex secretario del IEC homenajeado; el científico y político Heribert Barrera; el ex conseller Carles Solà, y numerosos miembros del IEC.

Carod diu que l'IEC "és la millor demostració" de l'existència de la cultura catalana com a "instància independent"

El vicepresident de la Generalitat, Josep-Lluís Carod-Rovira, ha subratllat avui que l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) "és la millor demostració de l'existència de la cultura catalana com a instància independent de qualsevol altra", i ha assegurat que s'ha vist també a la Fira del Llibre de Frankfurt.

Ha definit l'IEC, que aquest any celebra el seu centenari, com "un espai de sobirania en si mateix", i ha defensat les iniciatives de l'entitat per sobreviure als anys de la dictadura franquista.

En una jornada d'homenatge a l'exsecretari de l'IEC Ramon Aramon, ha destacat l'impuls d'Aramon en la reconstrucció de l'IEC, una institució que es va mantenir sense activitat durant tres anys, de 1939 a 1942, donat el desenllaç de la Guerra Civil espanyola.

HI HOMENATGES

Aramon Aramon i l'Institut, homenatge a **Ramon Aramon** en el centenari del seu naixement. Amb els ponents **Jordi Carbonell, Josep Massot Muntaner** i **Oriol Casassas**. Institut d'Estudis Catalans. Carme, 47. 18.30 h.

Carod diu que l'IEC "és la millor demostració" de l'existència de la cultura catalana com a "instància independent"

El vicepresident de la Generalitat, Josep-Lluís Carod-Rovira, ha subratllat avui que l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) "és la millor demostració de l'existència de la cultura catalana com a instància independent de qualsevol altra", i ha assegurat que s'ha vist també a la Fira del Llibre de Frankfurt.

Ha definit l'IEC, que aquest any celebra el seu centenari, com "un espai de sobirania en si mateix", i ha defensat les iniciatives de l'entitat per sobreviure als anys de la dictadura franquista.

En una jornada d'homenatge a l'exsecretari de l'IEC Ramon Aramon, ha destacat l'impuls d'Aramon en la reconstrucció de l'IEC, una institució que es va mantenir sense activitat durant tres anys, de 1939 a 1942, donat el desenllaç de la Guerra Civil espanyola.

Carod diu que l'IEC "és la millor demostració" de l'existència de la cultura catalana com a "instància independent"

El vicepresident de la Generalitat, Josep-Lluís Carod-Rovira, ha subratllat avui que l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) "és la millor demostració de l'existència de la cultura catalana com a instància independent de qualsevol altra", i ha assegurat que s'ha vist també a la Fira del Llibre de Frankfurt.

Ha definit l'IEC, que aquest any celebra el seu centenari, com "un espai de sobirania en si mateix", i ha defensat les iniciatives de l'entitat per sobreviure als anys de la dictadura franquista.

En una jornada d'homenatge a l'exsecretari de l'IEC Ramon Aramon, ha destacat l'impuls d'Aramon en la reconstrucció de l'IEC, una institució que es va mantenir sense activitat durant tres anys, de 1939 a 1942, donat el desenllaç de la Guerra Civil espanyola.

Carod dice que el IEC "es la mejor demostración" de la existencia de la cultura catalana como "instancia independiente"

El vicepresidente de la Generalitat, Josep Lluís Carod-Rovira, subrayó hoy que el Institut d'Estudis Catalans (IEC) "es la mejor demostración de la existencia de la cultura catalana como instancia independiente de cualquier otra", y aseguró que se ha visto también en la Feria del Libro de Frankfurt.

Definió el IEC, que este año celebra su centenario, como "un espacio de soberanía en sí mismo", y defendió las iniciativas de la entidad para sobrevivir a los años de la dictadura franquista.

En una jornada de homenaje al ex secretario del IEC Ramon Aramon, destacó el impulso de Aramon a la reconstrucción del IEC, una institución que se mantuvo sin actividad durante tres años, de 1939 a 1942, dado el desenlace de la Guerra Civil española.

El miembro de la Sección Filológica del Institut Jordi Carbonell explicó el proceso de vuelta a la actividad del IEC entre 1942 y 1944, y enfatizó la búsqueda de patrocinadores de Aramon para las publicaciones que servían al IEC durante la dictadura, junto con lo que recaudaba el propio organismo de la Benéfica Minerva. "Era especialista en estirar americanas", se autodefinía Aramon, según Carbonell.

También intervino el miembro de la Sección Histórico-Arqueológica Josep Massot, que señaló la colaboración del ex secretario del IEC con la Gran Enciclopèdia Catalana, tanto con la escritura de artículos como a través del asesoramiento lingüístico.

El miembro de la Sección de Ciencias Biológicas del IEC Oriol Casassas trató sobre la colaboración de Aramon con varias obras científicas, y, como el resto de ponentes, mostró su gratitud por el trabajo del ex secretario por el mantenimiento de la cultura catalana en los años de dictadura franquista.

El acto forma parte de los programados para celebrar el centenario del Institut d'Estudis Catalans. La mesa de ponentes la encabezó Carod, junto al presidente del IEC,

Salvador Giner, y el vicepresidente y presidente de la comisión del centenario de la entidad, Antoni Riera.

L'IEC homenatja Ramon Aramon, secretari general de la institució durant 50 anys

L'Institut d'Estudis Catalans (IEC) homenatjarà amb unes jornades el filòleg i lingüista Ramon Aramon i Serra, secretari general de la institució durant aproximadament 50 anys i considerada "la persona a qui deu la seva supervivència".

La sessió inaugural, que se celebrarà demà, estarà presidida pel vicepresident de la Generalitat, Josep-Lluís Carod-Rovira, i el president de l'IEC, Salvador Giner.

L'IEC ha organitzat aquest homenatge perquè "vol honrar la persona a qui deu la seva supervivència" ja que Aramon ha estat reconegut com "la persona clau" per a la represa de l'activitat de la institució des del 1942, quan l'acadèmia catalana va haver de sobreviure en un marc de clandestinitat i hostilitat per part de la dictadura franquista.

El dimarts 20 de novembre, amb el títol 'Aramon i l'institut', participaran Jordi Carbonell, Josep Massot i Oriol Casassas; el 28 de novembre, amb l'epígraf 'Aramon i la filosofia', ho faran Joan Martí, Albert Jané, Antoni M. Badia i Germà Colom; i l'11 de desembre, amb el títol 'Aramon i la seva actitud cívica', participaran Núria Aramon, filla de l'homenatjat, Joaquim Molas i Anscari Manuel Mundó.

Ramon Aramon (Barcelona, 1907-2000) va ingressar com a membre numerari a l'IEC el 1942 i des d'aquest any fins a 1989 va ser secretari general de la institució. Va obtenir el premi Ramon Fuster, el premi d'Honor dels Lletres Catalanes, la Creu de Sant Jordi i la Medalla d'Or de la Generalitat.

El IEC homenajea a Ramon Aramon, secretario general de la institución durante 50 años

El Institut d'Estudis Catalans (IEC) homenajeará con unas jornadas al filólogo y lingüista Ramon Aramon i Serra, secretario general de la institución durante cerca de 50 años y considerada "la persona a la que debe su supervivencia".

La sesión inaugural, que se celebrará mañana, estará presidida por el vicepresidente de la Generalitat, Josep Lluís Carod-Rovira, y el presidente del IEC, Salvador Giner.

El IEC ha organizado este homenaje porque "quiere honrar la persona a la que debe su supervivencia" ya que Aramon ha sido reconocido como "la persona clave" para la reanudación de la actividad de la institución desde 1942, cuando la academia catalana tuvo que sobrevivir en un marco de clandestinidad y hostilidad por parte de la dictadura franquista.

El martes 20 de noviembre, bajo el título 'Aramon y el instituto', participarán Jordi Carbonell, Josep Massot y Oriol Casassas; el 28 de noviembre, con el epígrafe 'Aramon y la filosofía', lo harán Joan Martí, Albert Jané, Antoni M. Badia y Germà Colom; y el 11 de diciembre, con el título 'Aramon y su actitud cívica', participarán Núria Aramon, hija del homenajeado, Joaquim Molas y Anscari Manuel Mundó.

Ramon Aramon (Barcelona, 1907-2000) ingresó como miembro numerario en el IEC en 1942 y desde ese año hasta 1989 fue secretario general de la institución. Obtuvo el Premi Ramon Fuster, el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, la Creu de Sant Jordi y la Medalla de Oro de la Generalitat.

L'IEC homenatja Ramon Aramon, secretari general de la institució durant 50 anys

L'Institut d'Estudis Catalans (IEC) homenatjarà amb unes jornades el filòleg i lingüista Ramon Aramon i Serra, secretari general de la institució durant aproximadament 50 anys i considerada "la persona a qui deu la seva supervivència".

La sessió inaugural, que se celebrarà demà, estarà presidida pel vicepresident de la Generalitat, Josep-Lluís Carod-Rovira, i el president de l'IEC, Salvador Giner.

L'IEC ha organitzat aquest homenatge perquè "vol honrar la persona a qui deu la seva supervivència" ja que Aramon ha estat reconegut com "la persona clau" per a la represa de l'activitat de la institució des del 1942, quan l'acadèmia catalana va haver de sobreviure en un marc de clandestinitat i hostilitat per part de la dictadura franquista.

El dimarts 20 de novembre, amb el títol 'Aramon i l'institut', participaran Jordi Carbonell, Josep Massot i Oriol Casassas; el 28 de novembre, amb l'epígraf 'Aramon i la filosofia', ho faran Joan Martí, Albert Jané, Antoni M.Badia i Germà Colom; i l'11 de desembre, amb el títol 'Aramon i la seva actitud cívica', participaran Núria Aramon, filla de l'homenatjat, Joaquim Molas i Anscari Manuel Mundó.

Ramon Aramon (Barcelona, 1907-2000) va ingressar com a membre numerari a l'IEC el 1942 i des d'aquest any fins a 1989 va ser secretari general de la institució. Va obtenir el premi Ramon Fuster, el premi d'Honor dels Lletres Catalanes, la Creu de Sant Jordi i la Medalla d'Or de la Generalitat.

L'IEC homenatja Ramon Aramon, secretari general de la institució durant 50 anys

L'Institut d'Estudis Catalans (IEC) homenatjarà amb unes jornades el filòleg i lingüista Ramon Aramon i Serra, secretari general de la institució durant aproximadament 50 anys i considerada "la persona a qui deu la seva supervivència".

La sessió inaugural, que se celebrarà demà, estarà presidida pel vicepresident de la Generalitat, Josep-Lluís Carod-Rovira, i el president de l'IEC, Salvador Giner.

L'IEC ha organitzat aquest homenatge perquè "vol honrar la persona a qui deu la seva supervivència" ja que Aramon ha estat reconegut com "la persona clau" per a la represa de l'activitat de la institució des del 1942, quan l'acadèmia catalana va haver de sobreviure en un marc de clandestinitat i hostilitat per part de la dictadura franquista.

El dimarts 20 de novembre, amb el títol 'Aramon i l'institut', participaran Jordi Carbonell, Josep Massot i Oriol Casassas; el 28 de novembre, amb l'epígraf 'Aramon i la filosofia', ho faran Joan Martí, Albert Jané, Antoni M.Badia i Germà Colom; i l'11 de desembre, amb el títol 'Aramon i la seva actitud cívica', participaran Núria Aramon, filla de l'homenatjat, Joaquim Molas i Anscari Manuel Mundó.

Ramon Aramon (Barcelona, 1907-2000) va ingressar com a membre numerari a l'IEC el 1942 i des d'aquest any fins a 1989 va ser secretari general de la institució. Va obtenir el premi Ramon Fuster, el premi d'Honor dels Lletres Catalanes, la Creu de Sant Jordi i la Medalla d'Or de la Generalitat.

El IEC homenajea a Ramon Aramon, secretario general de la institución durante 50 años

El Institut d'Estudis Catalans (IEC) homenajeará con unas jornadas al filólogo y lingüista Ramon Aramon i Serra, secretario general de la institución durante cerca de 50 años y considerada "la persona a la que debe su supervivencia".

La sesión inaugural, que se celebrará mañana, estará presidida por el vicepresidente de la Generalitat, Josep Lluís Carod-Rovira, y el presidente del IEC, Salvador Giner.

El IEC ha organizado este homenaje porque "quiere honrar la persona a la que debe su supervivencia" ya que Aramon ha sido reconocido como "la persona clave" para la reanudación de la actividad de la institución desde 1942, cuando la academia catalana tuvo que sobrevivir en un marco de clandestinidad y hostilidad por parte de la dictadura franquista.

El martes 20 de noviembre, bajo el título 'Aramon y el instituto', participarán Jordi Carbonell, Josep Massot y Oriol Casassas; el 28 de noviembre, con el epígrafe 'Aramon y la filosofía', lo harán Joan Martí, Albert Jané, Antoni M. Badia y Germà Colom; y el 11 de diciembre, con el título 'Aramon y su actitud cívica', participarán Núria Aramon, hija del homenajeado, Joaquim Molas y Anscari Manuel Mundó.